JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

M. POIARES MADURO

18 päivänä toukokuuta 2004 [1]

1. Tämä on ensimmäinen yhteisöjen tuomioistuimelle esitetty ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee yhteisen arvonlisäverojärjestelmän soveltamista arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittaviin yrityksiin (yhteissijoitusyrityksiin). On kuitenkin huomattava, että nämä yritykset ovat hiljattain olleet yhteisön lainsäätäjän huomion kohteena. Niiden liiketoiminnan ja hallinnon edellytyksiä nimittäin täsmennettiin 21.1.2002 annetuilla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiveillä 2001/107/EY ja 2001/108/EY, [2] joilla muutettiin 20.12.1985 annettua neuvoston direktiiviä 85/611/ETY. [3] Nyt esillä olevassa tapauksessa yhteisöjen tuomioistuinta pyydetään kuitenkin lausumaan asiasta jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste — 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (jäljempänä kuudes direktiivi) perusteella. [4]

I Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

2. Pääasian tosiseikat ovat seuraavat. Banque Bruxelles Lambert SA (jäljempänä BBL) suoritti avustus-, tieto- ja neuvontapalveluja Luxemburgiin sijoittautuneille SICAV-tyyppisille sijoitusyhtiöille (société d'investissement à capital variable eli sijoitusyhtiö, jonka pääoma vaihtelee, jäljempänä SICAV). Se ei kuitenkaan maksanut näistä palveluista arvonlisäveroa (jäljempänä alv), koska SICAVit eivät Luxemburgin suurherttuakunnassa kuulu arvonlisäveron piiriin. Vuonna 1998 tehdyn verotarkastuksen jälkeen Belgian veroviranomainen velvoitti BBL:n suorittamaan jälkikäteen arvonlisäveron SICAVeille vuosina 1993–1997 suoritetuista palveluista.

1 — Alkuperäinen kieli: portugali.

2 — Siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun neuvoston direktiivin 85/611/ETY muuttamisesta rahastoyhtiöiden ja yksinkertaistettujen tarjousesitteiden sääntelemiseksi annettu direktiivi 2001/107/EY (EYVL 2002, L 41, s. 20) ja arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun neuvoston direktiivin 85/611/ETY muuttamisesta yhteissijoitusyritysten sijoitusten osalta annettu direktiivi 2001/108/EY (EYVL 2002, L 41, s. 35). Määräpäivä direktiivien täytäntöönpanolle jäsenvaltioissa oli 13.2.2004.

3 — Arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annettu direktiivi (EYVL L 375, s. 3).

4 — EYVL L 145, s. 1.

3. Veroviranomaisen päätös perustui Belgian arvonlisäverolakiin, jonka 21 §:n 2 momentin mukaan "palvelujen suorituspaikkana on pidettävä paikkaa, jossa suorittajalla on liiketoimintansa kotipaikka tai kiinteä toimipaikka, josta palvelu suoritetaan, taikka jos tällaista kotipaikkaa tai kiinteää toimipaikkaa ei ole, suorittajan kotipaikkaa tai pysyvää asuinpaikkaa". Tätä sääntöä täydentää saman lain 21 §:n 3 momentissa säädetty poikkeus, jonka mukaan palvelujen suorituspaikkana on pidettävä vastaanottajan kotipaikkaa tai toimipaikkaa silloin, jos seuraavat kaksi ehtoa täyttyvät: vastaanottaja on yhteisöön, mutta muuhun kuin suorittajan kotimaahan sijoittautunut verovelvollinen, ja kyseessä ovat lakimiehen palvelut taikka pankki-, rahoitus- tai vakuutustoiminta. Kuudennen direktiivin 9 artiklan mukaisesti Belgian lainsäädäntö siis velvoittaa ennen kyseisten palvelujen suorituspaikan määrittämistä tarkistamaan, onko vastaanottaja arvonlisäverovelvollinen.

4. Ennakkoratkaisupyynnön mukaan Belgian verohallinto tulkitsi näitä säännöksiä seuraavasti. Koska kyseisiä palveluja vastaanottaneet SICAVit eivät Luxemburgin lainsäädännön mukaan ole arvonlisäverovelvollisia, Belgian arvolisäverolain 21 §:n 3 momentissa säädettyä palvelujen suorituspaikkaa koskevaa poikkeusta ei voitu soveltaa. SICAVeille tarjottujen palvelujen suorituspaikaksi oli siis määriteltävä Belgia, johon suorittaja oli sijoittautunut. Tapahtumahetkellä voimassa ollut Belgian lainsäädäntö kuitenkin esti vapauttamasta tällaisia palveluja arvonlisäverosta. Belgian verohallinnon mukaan tästä seurasi, että BBL oli velvollinen maksamaan arvonlisäveroa luxemburgilaisille SICAVeille suorittamistaan palveluista.

5. BBL kiisti tämän tulkinnan kuudennen direktiivin säännösten vastaisena. Tästä syystä se nosti Tribunal de première instance de Bruxellesissä (Belgia) kanteen, jotta tämä kumoaisi sille osoitetun maksuunpanopäätöksen. Pääasiassa BBL väittää, että SICAVit ovat kuudennen direktiivin 4 artiklan nojalla arvonlisäverovelvollisia, luokiteltiinpa ne kansallisessa lainsäädännössä miten tahansa, ja että palveluihin on tässä tapauksessa sovellettava kuudennen direktiivin 13 artiklaa, jonka mukaan ne on vapautettava arvonlisäverosta.

6. Tähän erikoisella tavalla syntyneeseen riita-asiaan liittyvät ne kaksi ennakkoratkaisukysymystä, jotka Tribunal de première instance de Bruxelles on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle. Ensinnäkin se haluaa tietää, ovatko SICAVit kuudennen direktiivin 4 artiklan mukaisesti arvonlisäverovelvollisia, mistä seuraa, että palvelujen suorituspaikkana on pidettävä niiden liiketoiminnan kotipaikkaa, jos kyseessä ovat kuudennen direktiivin 9 artiklan 2 kohdan e alakohdassa tarkoitetut palvelut. Toinen kysymys esitetään toissijaisesti. Mikäli vastaus ensimmäiseen kysymykseen on kielteinen, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy, onko kuudennen direktiivin sijoitusrahastojen hallintaan myönnettävää verovapautusta koske-

vaa 13 artiklaa sovellettaessa tehtävä ero avustus- ja neuvontapalvelujen ja varsinaisten hallintapalvelujen välillä, koska jälkimmäisten tapauksessa omaisuuden hallinta ja sijoittaminen edellyttää omaisuudenhoitajalta päätösvallan käyttöä.

II SICAVien verovelvollisuus

7. Vaikka ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa käydyn menettelyn aikana pääasian asianosaiset olivat erimielisiä siitä, ovatko SICAVit arvonlisäverovelvollisia, kaikki yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneet osapuolet näyttävät katsovan yksimielisesti, että ensimmäiseen kysymykseen olisi vastattava myöntävästi. BBL, komissio, Belgian hallitus ja Kreikan hallitus katsovat, että SICAVit ovat yhteisön lainsäädännön nojalla verovelvollisia. Osapuolten näkemykset eroavat ainoastaan siinä, miten tähän lopputulokseen on päädytty ja mihin seurauksiin sen tulisi johtaa.

A *SICAVien verovelvollisuus yhteisön arvonlisäverosääntöjen mukaan*

8. Kuudennen direktiivin 4 artiklan mukaan yhteistä arvonlisäverojärjestelmää sovelletaan vain sellaiseen toimintaan, joka on luonteeltaan taloudellista. Direktiivin määritelmän mukaan verovelvollisella tarkoitetaan "jokaista, joka itsenäisesti harjoittaa missä tahansa jotakin 2 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa, riippumatta tämän toiminnan tarkoituksesta tai tuloksesta". Direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa täsmennetään, että taloudellista toimintaa on kaikki tuottajan, kauppiaan tai palvelujen suorittajan harjoittama toiminta ja että sellaisena on pidettävä myös liiketoimintaa, joka käsittää aineellisen tai aineettoman omaisuuden hyödyntämistä jatkuvaluonteisessa tulonsaantitarkoituksessa.

9. Tässä yhteydessä on mainittava, että yhteisöjen tuomioistuin teki asiassa Polysar Investments Netherlands antamassaan tuomiossa eron pelkän omaisuuden tai yhtiöosuuksien omistamisen, jonka seurauksena henkilö saa pääomasijoituksen tuottaman tuoton, ja kuudennessa direktiivissä tarkoitetun taloudellisen toiminnan käsitteen välillä. [5] Sittemmin se täsmensi, että sijoitusten osalta pelkästään sitä, että omistaja käyttää omistusoikeuttaan, ei voida sellaisenaan pitää taloudellisena toimintana. [6] Tästä seuraa, että sellaista sijoitustoimintaa, joka on verrattavissa yksityisen sijoittajan omaisuutensa hoidossa tekemiin toimiin, ei periaatteessa luokitella taloudelliseksi toiminnaksi. Nyt esillä olevassa asiassa on tärkeää ottaa huomioon myös se, ettei neuvontayhtiöiden käyttöä voida pitää sellaisena arviointiperusteena, jolla sellaisen yksityisen

5 — Asia C-60/90, tuomio 20.6.1991 (Kok. 1991, s. I-3111, Kok. Ep. XI, s. I-239, 13 kohta). Ks. myös asia C-333/91, Sofitam, tuomio 22.6.1993 (Kok. 1993, s. I-3513, 12 kohta).

6 — Asia C-155/94, Wellcome Trust, tuomio 20.6.1996 (Kok. 1996, s. I-3013, 32 kohta).

sijoittajan toiminta, joka on direktiivin soveltamisalan ulkopuolella, erotetaan verovelvollisen sijoittajan toiminnasta. [7] Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan arvonlisäverovelvollisuuden edellytyksenä on se, että toiminnalla on liiketaloudellinen tai kaupallinen päämäärä eli siinä on erityisesti pyrittävä tekemään pääomien sijoittaminen taloudellisesti kannattavaksi. [8]

10. Tämän oikeuskäytännön mukaan taloudellisella toiminnalla tarkoitetaan sellaista *toimintaa,* jota harjoittaa markkinoilla toimiva liiketoiminnallisesti *organisoitu* yksityinen yritys, jonka tarkoituksena on yleensä tuottaa voittoa. Tähän käsitteeseen liittyy tietty erityispiirre, jos sitä verrataan tulkintoihin, joita on tehty muilla aloilla, kuten kilpailuoikeudessa, joilla sen tehtävänä on myös määrittää yhteisön oikeuden soveltamisala. [9] Verotuksen alalla taloudellisen toiminnan käsitteen määrittelyssä käytetään kaksitasoista arviointiperustetta, joka ei ole pelkästään funktionaalinen eli kyseessä oleva toiminta, vaan myös ja ennen kaikkea rakenteellinen eli kyseessä oleva organisaatio. Näin se vastaa yhteisen arvonlisäverojärjestelmän tavoitetta taata kaikille yhteisön alueelle sijoittautuneille toimijoille tasapuolinen verokohtelu. [10]

11. Näiden arviointiperusteiden perusteella ei näytä olevan epäilystä siitä, etteikö SICAVien suorittamia palveluja tulisi pitää kuudennessa direktiivissä tarkoitettuna taloudellisena toimintana. SICAV on tyypiltään yhtiölainsäädäntöön perustuva yhteissijoitusyritys. Toisin kuin sijoitusrahastoilla, SICAVeilla on sijoittajista erillään oleva oikeushenkilöllisyys. Sen yhtiöpääoma vaihtelee jatkuvasti sen mukaan, miten paljon sen osuuksia merkitään ja miten paljon niitä lunastetaan, sekä sen mukaan, miten arvopapereiden hinnat muuttuvat. [11]

12. Direktiivin 85/611 1 artiklan mukaan nämä yhtiöt ovat riskin hajauttamisen periaatteella toimivia yrityksiä, joiden tarkoituksena on yleisöltä hankittujen varojen yhteinen sijoittaminen. Ne harjoittavat liiketoimintanaan jatkuvaluonteista ostoa ja myyntiä kolmansien osapuolten (osakkainaan olevien sijoittajien) tarpeisiin. [12] Tällaista toimintaa voidaan epäilemättä pitää pääoman organisoituna ja kaupallisena "hyödyntämisenä" arvopaperimarkkinoilla. [13] Nämä arviointiperusteet yhdessä riittävät SICAVien määrittelemiseen kuudennessa direktiivissä tarkoitetuiksi verovelvollisiksi.

7 — Ibid., 37 kohta.

8 — Asia C-142/99, Floridienne ja Berginvest, tuomio 14.11.2000 (Kok. 2000, s. I-9567, 28 kohta).

9 — Ks. erityisesti asia C-41/90, Höfner ja Elser, tuomio 23.4.1991 (Kok. 1991, s. I-1979, Kok. Ep. XI, s. I-147).

10 — Ks. Berlin D., *Droit fiscal communautaire,* P.U.F., Paris, 1988, s. 229–, joka sisältää yksityiskohtaisen esityksen yhteisön vero-oikeuden tavoitteista.

11 — Ks. Kremer, C. & Lebbe, I., *Les organismes de placement collectif en droit luxembourgeois,* Larcier, Bruxelles, 2001.

12 — Vertailun vuoksi mainittakoon, että edellä alaviitteessä 5 mainitussa asiassa Polysar Investments Netherlands antamassaan ratkaisuehdotuksessa julkisasiamies van Gerven esitti kuudennen direktiivin 4 artiklassa tarkoitetun taloudellisen toiminnan arviointiperusteiksi samanlaisia tunnusmerkkejä.

13 — Kuudennen direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa mainitun hyödyntämisen käsitteen osalta ks. asia C-80/95, Harnas & Helm, tuomio 6.2.1997 (Kok. 1997, s. I-745).

13. Missään tapauksessa tätä päätelmää ei voida kumota väittämällä, että SICAVien toiminta olisi verrattavissa holdingyhtiön toimintaan; holdingyhtiöitähän ei yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan yleensä pidetä arvonlisäverovelvollisina. [14] Pääsääntöisesti holdingyhtiön ainoana tarkoituksena on hoitaa muista yrityksistä hankittuja osuuksia pyrkimättä tuottamaan niillä muuta voittoa kuin sen, mikä kertyy tavanomaisesta sijoitusten hoidosta. SICAVin keskeisenä tehtävänä sen sijaan on tehdä sijoituksia kaupallisessa tarkoituksessa ja hankkia niistä voittoa. Sillä, että lainsäädännössä on riskien hajauttamiseksi rajoitettu saman liikkeellelaskijan osakkeista hankittavaa osuutta, ei ole merkitystä. [15] Tältä osin riittää, kun todetaan, että SICAVin pyrkimyksenä on tehdä pääomien sijoittaminen taloudellisesti kannattavaksi, mikä edellyttää aina tiettyä riskinottoa. [16] Ei myöskään ole tarpeen tehdä eroa sen perusteella, hallinnoidaanko rahoitusinstrumentteja aktiivisesti vai passiivisesti. [17] On selvää, että sijoitusomaisuuden tavanomainenkin hoito voi vaatia hallussapitäjältä huomattavaa aktiivisuutta. SICAVin ja holdingyhtiön erottaa toisistaan pikemminkin se, mihin ne toiminnallaan pyrkivät ja minkälainen käyttäytyminen on niille ominaista: holdingyhtiön asennetta voitaisiin verrata omistajaan, joka on kiinnostunut ainoastaan saamaan omaisuudelleen kertyneen tuoton, [18] mutta SICAV käyttäytyy kuin yrittäjä, joka pyrkii saamaan arvopaperimarkkinoilla tekemistään sijoituksista mahdollisimman paljon voittoa kulloinkin noudatetun investointipolitiikan mukaisesti.

14. Olisiko kuitenkin tehtävä ero sen mukaan, harjoittaako SICAV itse hallinnointitoimintaa vai ei? Ensin mainitussa tapauksessa SICAVilla on oma integroitu hallinnointitoimintansa, ja toiseksi mainitussa tapauksessa hallinnointi on uskottu ulkopuoliselle yritykselle. Kirjallisissa huomautuksissaan komissio väittää, että vain itse hoidetut SICAVit ovat arvonlisäverovelvollisia, ja perustelee tätä kohtelulla, joka yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä on tässä yhteydessä annettu holdingyhtiöille. Komissio väittää, että holdingyhtiön tapaan tällainen hallinnoinnin ulkoistanut SICAV ainoastaan pitää arvopapereita hallussaan mutta ei suorita arvonlisäverollisia liiketoimia.

15. Suullisessa käsittelyssä komissio ei enää tehnyt tätä eroa vaan tyytyi vetoamaan siihen, että sijoitusrahastot ovat eri asemassa, koska ne eivät ole oikeushenkilöitä, kun taas SICAVit ovat. Oli asia miten hyvänsä, komission kirjallisissa huomautuksissa

14 — Ks. asia C-16/00, Cibo Participations, tuomio 27.9.2001 (Kok. 2001, s. I-6663, 19 kohta). On totta, että tietyissä tapauksissa holdingyhtiö voi tarjota tytäryhtiöilleen hallinto-, kirjanpito- ja tietotekniikkapalvelujen kaltaisia satunnaisia vastikkeellisia palveluja. Yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin katsonut, että näissä poikkeustapauksissa holdingyhtiön osallistumista tytäryritysten hallintoon, siltä osin kuin siihen sisältyy suorituksia, joista on kuudennen direktiivin 2 artiklan nojalla suoritettava arvonlisävero, voidaan pitää taloudellisena toimintana (edellä alaviitteessä 8 mainittu asia Floridienne ja Berginvest, tuomion 19 kohta).

15 — Komissio muistuttaa, että direktiivin 85/611 25 artiklan mukaan SICAV ei saa hankkia yli 10:tä prosenttia saman liikkeeseenlaskijan äänioikeudettomista osakkeista tai joukkovelkakirjoista.

16 — Edellä alaviitteessä 8 mainittu asia Floridienne ja Berginvest, tuomion 28 kohta.

17 — Juuri tätä perustetta Belgia käytti sen osoittamiseksi, että SICAVit ovat verovelvollisia mutta holdingyhtiöt eivät. Tältä osin on lisäksi huomattava, että yhteisöjen tuomioistuimelle osoitetuissa huomautuksissa esitetty Belgian valtion kanta poikkeaa ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle esitetystä.

18 — Yhteisöjen tuomioistuin luonnehti holdingyhtiön toimintaa seuraavasti: "joukkovelkakirjojen hallussapitäjän toiminta voitaisiin määritellä muodoltaan sellaiseksi sijoitustoiminnaksi, johon ei sisälly muuta kuin pelkkä omaisuuden hallinta" (edellä alaviitteessä 13 mainittu asia Harnas & Helm, tuomion 18 kohta).

tekemä ero ei mielestäni vaikuta merkitykselliseltä. Tärkein peruste sen määrittämiseksi, missä tapauksissa sijoitusyhtiöitä on pidettävä arvonlisäverovelvollisina, on niiden harjoittaman toiminnan luonne, ei niiden oikeudellinen muoto. [19] On tietenkin selvää, että tällaisen liiketoiminnan harjoittamista varten on perustettava sellainen oikeudellinen rakenne, jota voidaan verottaa. Näin on myös esillä olevassa toiminnassa: kaikki SICAVit ovat oikeushenkilöitä, oli ne sisäisesti organisoitu miten hyvänsä. [20] Ne omistavat arvopapereita, jotka voidaan tarvittaessa antaa ulkopuolisen hallinnointiyhtiön hoitoon. SICAVeita voidaan siis perustellusti pitää kuudennessa direktiivissä tarkoitettuina verosubjekteina riippumatta siitä, minkä oikeudellisen muodon ne toimintansa hallinnoimiseksi valitsevat.

16. Mielestäni tällainen ratkaisu on verojärjestelmän yksinkertaisuuden ja taloudellisuuden vaatimuksen mukainen. Se vastaa myös kuudennen direktiivin tavoitetta yhteisten sääntöjen luomisesta kilpailuedellytysten yhtenäistämiseksi toisiinsa verrattavassa asemassa olevien taloudellisten toimijoiden välillä. SICAVin ja sen hallinnointiyhtiön väliset suhteet eivät ole alkuunkaan verrattavissa suhteisiin, joita holdingyhtiölle voi muodostua niihin yrityksiin, joista se on hankkinut osuuksia. Hallinnointiyhtiö toimii aina SICAVin valtuuttamana. Vastuu sijoitustoiminnasta pysyy SICAVilla. Näin ollen ratkaiseva peruste verovelvollisuuden määrittämiselle on se, onko kyseisellä yrityksellä tosiasiallinen vastuu taloudellisen toiminnan harjoittamisesta, ei se, miten se on organisoinut hallinnoinnin.

17. Ensimmäisen kysymyksen ensimmäiseen osaan on näin ollen vastattava, että kuudennen direktiivin 4 artiklaa on tulkittava siten, että direktiivin 85/611 mukaisesti perustetut SICAVit ovat arvonlisäverovelvollisia. Seuraavaksi on tarkasteltava, mihin seurauksiin SICAVeille tarjottujen palvelujen suorituspaikan määrittäminen johtaa.

B *Sijoitusyhtiöille tarjottujen palvelujen suorituspaikka*

18. Kuudennen direktiivin 9 artiklan mukaan palvelujen suorituspaikkana on periaatteessa pidettävä paikkaa, jossa suorittajalla on toimipaikka. Tähän periaatteeseen on

19 — Toisessa yhteydessä (asia C-216/97, Gregg, tuomio 7.9.1999, Kok. 1999, s. I-4947, 20 kohta) yhteisöjen tuomioistuin totesi seuraavaa: "Verotuksen neutraalisuuden periaatteen vastaista on, että samanlaista toimintaa harjoittavia taloudellisia toimijoita kohdellaan arvonlisäverotuksessa eri tavoin. Tämän johdosta kyseistä periaatetta rikottaisiin, jos mahdollisuus vedota 13 artiklan A kohdan 1 alakohdan b ja g alakohdassa mainittujen laitosten toiminnoille säädettyyn verovapautukseen riippuisi verovelvollisen harjoittaman toiminnan oikeudellisesta muodosta." Kyseisen toimijan oikeudellinen muoto ei siis voi vaikuttaa asiaan myöskään silloin, kun päätetään sen verovelvollisuudesta.

20 — Tämä on ratkaiseva tunnusmerkki, joka erottaa SICAVit sijoitusrahastoista. Sijoitusrahasto on perustettu sopimusoikeudellisten säännösten nojalla, eikä se ole oikeushenkilö. Jos oikeushenkilöllisyys puuttuu, rahasto on ymmärrettävistä syistä sivuutettava verotuksessa. Tässä tilanteessa ei ole muuta vaihtoehtoa kuin kantaa vero yhteistä arvopaperisalkkua hoitavalta rahastoyhtiöltä. Tämä on kuitenkin ratkaisu, johon joudutaan turvautumaan ikään kuin paremman puutteessa ja vain välttämättömyyden pakosta.

kuitenkin poikkeuksia, joista yksi mainitaan 9 artiklan 2 kohdan e alakohdassa. Sen mukaan sellaisten neuvontapalvelujen sekä pankki- ja rahoitustoimintaan liittyvien palvelujen, jotka suoritetaan yhteisöön mutta muuhun kuin suorittajan maahan sijoittautuneille verovelvollisille, suorituspaikka on paikka, jossa vastaanottajalla on liiketoimintansa kotipaikka.

19. Koska sijoitusyhtiöt selvästikin ovat verovelvollisia, vaikuttaa siltä, että niille suoritettuihin palveluihin on sovellettava 9 artiklan 2 kohdan e alakohdan poikkeusta. Belgia kuitenkin torjuu tämän päätelmän. Kirjallisissa huomautuksissaan se katsoo, että pelkät SICAVeille suoritetut neuvonta-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut, jotka kuuluvat tämän poikkeuksen soveltamisalaan, olisi erotettava SICAVeille suoritetuista hallinnointipalveluista, jotka eivät siihen kuulu, koska ne edellyttävät päätösvallan käyttöä.

20. Tätä erottelua Belgia perustelee yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöllä, joka liittyy kuudennen direktiivin 13 artiklan A kohdassa myönnetyn arvonlisäverovapautuksen ehtoihin.[21] Kyseisellä oikeuskäytännöllä ei kuitenkaan ole merkitystä analyysin tässä vaiheessa, kun kyse on pelkästään palvelujen suorituspaikan määrittämisestä. Tässä vaiheessa riittää, kun todetaan, että 9 artiklan 2 kohdan e alakohdan kolmas ja viides luetelmakohta kattavat niin neuvontapalvelut kuin pankki- ja rahoitustoiminnankin.

21. Edellä esitetystä seuraa, että kuudennen direktiivin 9 artiklan 2 kohdan e kohtaa on sovellettava myös hallinnointipalveluihin, koska ne suoritetaan sijoitustoiminnan rajoissa. Jos nämä palvelut on suoritettu yhteisöön, mutta muuhun kuin suorittajan maahan sijoittautuneille verovelvollisille, suorituspaikkana on pidettävä paikkaa, jossa vastaanottajalla on liiketoimintansa kotipaikka.

III Kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 6 alakohdassa säädetyn arvonlisäverovapautuksen laajuus

22. Vaikka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, ettei toisella kysymyksellä ole merkitystä pääasian ratkaisun kannalta, mikäli vastaus ensimmäiseen kysymykseen on myönteinen, katson, että myös sitä on hyödyllistä hieman analysoida.

23. Kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 6 alakohdassa säädetyn järjestelmän mukaan jäsenvaltioiden on

21 — Asia C-267/00, Zoological Society, tuomio 21.3.2002 (Kok. 2002, s. I-3353).

vapautettava arvonlisäverosta jäsenvaltioiden määrittelemien erityisten sijoitusrahastojen hallinnointi. Tältä osin osapuolten näkemyserot koskevat sekä tämän säännöksen yleistä tulkintaa että hallinnoinnin käsitteen täsmällistä merkitystä.

B kohdan d alakohdan 6 alakohdan viittaus jäsenvaltioiden oikeuksiin ei tarkoita, että kukin jäsenvaltio voisi itse lainsäädännössään määritellä verovapautuksen laajuuden. Ensinnäkin viittaus koskee vain sijoitusrahastojen luonteen määrittelyä, ei niiden aseman määrittämistä yhteisten arvonlisäverosääntöjen mukaan. Toiseksi tämä määrittely kuuluu nyt sekin osittain yhteisön oikeuden piiriin direktiivin 85/611 mukaisesti.

A *Tulkintasäännöt*

24. Huomautuksia esittäneet osapuolet ovat yksimielisiä siitä vakiintuneessa oikeuskäytännössä vahvistetusta yleisestä säännöstä, jonka mukaan kuudennen direktiivin 13 artiklassa säädettyjä verovapautuksia on tulkittava suppeasti, koska ne ovat poikkeuksia siitä yleisestä periaatteesta, jonka mukaan kaikista verovelvollisen vastikkeellisesti suorittamista palveluista kannetaan arvonlisäveroa. [22]

25. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämät tiedot huomioon ottaen lienee hyödyllistä palauttaa mieleen myös se, että niin verovelvollinen kuin verovapautuksetkin ovat itsenäisiä yhteisön oikeuden käsitteitä, joita on tarkasteltava yleisessä asiayhteydessään eli kuudennella direktiivillä perustetun yhteisen arvonlisäverojärjestelmän rajoissa. [23] Direktiivin 13 artiklan

26. BBL katsoo, että analyysissä olisi otettava huomioon myös kyseisen säännöksen tarkoitus eli ne jäsenvaltioille yhteiset yleiset poliittiset syyt, jotka oikeuttavat tällaisen verovapautuksen myöntämisen. Tällaisia syitä oli olemassa kuudennen direktiivin 13 artiklan laatimishetkellä. Esillä olevassa tilanteessa nämä syyt ilmenevät todennäköisesti yleisenä pyrkimyksenä luoda paremmat edellytykset sijoittajien yhteissijoituksiin, kuten BBL korostaa. Verovapautuksella on ennen kaikkea käytännöllinen syy: sillä halutaan välttää rasittamasta sopimusoikeudellisten säännösten nojalla perustettuja sijoitusrahastoja verolla, jota itse hoidettujen sijoitusyritysten, jotka ovat oikeushenkilöitä, ei tarvitse maksaa, koska ne on vapautettu siitä 13 artiklan B kohdan d alakohdan 5 alakohdan nojalla. Sen mukaan arvonlisäveroa ei tarvitse maksaa liiketoimista — mukaan lukien välitys mutta lukuun ottamatta hallinnointia ja tallessapitoa — jotka koskevat osakkeita, yhtiö- ja yhteenliittymäosuuksia, obligaatioita ja muita arvopapereita, ei kuitenkaan tavaroiden hallintaan oikeuttavia asiakirjoja ja kuudennen direktiivin 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja oikeuksia ja arvopapereita.

22 — Ks. viimeksi asia C-45/01, Dornier, tuomio 6.11.2003 (Kok. 2003, s. I-12911, 42 kohta).

23 — Asia C-2/95, SDC, tuomio 5.6.1997 (Kok. 1997, s. I-3017, 21 kohta).

27. Tältä osin Belgian hallitus väittää, että verovapauden rajoittaminen niin, että se myönnetään vain sopimusoikeudellisten säännösten nojalla perustetuille rahastoille mutta ei sellaisille yhtiölainsäädännön nojalla perustetuille rahastoille, jotka ovat antaneet varansa ulkopuolisen yrityksen hoitoon, voi johtaa epätasapuoliseen kohteluun eri yhteissijoitusyritysten välillä. Mielestäni väite on vakuuttava. Sijoitusrahastoja varten perustettu järjestelmä on perusteltua ulottaa koskemaan myös SICAVeja, koska ne ovat keskenään analogisessa asemassa. Tästä ei kuitenkaan voida tehdä sitä johtopäätöstä, että kaikki yhteissijoitusyrityksille suoritetut palvelut olisi vapautettava arvonlisäverosta, vaikka BBL niin väittää. Verovapautuksen soveltamisalan määrittämiseksi on vielä selvitettävä, mikä on kyseisessä säännöksessä tarkoitetun hallinnoinnin käsitteen täsmällinen merkitys.

28. Tämän päätelmän kanssa ei ole ristiriidassa se yhteissijoitusyritysten epätasapuolinen kohtelu, joka BBL:n mukaan saattaisi seurata siitä, että verovapautus rajoitettaisiin vain tiettyihin sijoitusrahastojen hallinnointia koskeviin palveluihin. Ensinnäkin voidaan todeta, että itse omaisuuden hallinnoinnista vastaava SICAV, joka ostaa kolmannelta yritykseltä sellaisia palveluja, jotka eivät suoraan liity hallinnointiin, olisi tältä osin verotuksellisesti aivan samassa asemassa kuin sijoitusrahasto. Tähän ei vaikuta miten kään se, että SICAV voi halutessaan hoitaa nämä palvelut itse maksamatta arvonlisäveroa, kun taas sijoitusrahastolla ei tätä mahdollisuutta ole. Tässä tilanteessa mahdolliset erot SICAVien ja sijoitusrahastojen kohtelussa eivät ole muuta kuin normaalia seurausta yhteisen arvonlisäverojärjestelmän soveltamisesta, koska tässä järjestelmässä on päätetty verottaa ainoastaan sellaisia toimintoja, jotka suoritetaan itsenäisesti niin, että kaksi eri verosubjektia ovat toisiinsa liikesuhteessa.[24] Toiseksi on todettava, että mikäli BBL:n väite pitäisi paikkansa, kyseisen verovapautuksen piiriin olisi hyväksyttävä erittäin suuri määrä palveluja, jotka enemmän tai vähemmän liittyvät sijoitusrahaston hallinnointiin. Tämä ylittäisi selvästi kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan sanamuodon, jota on tulkittava suppeasti.

B *Hallinnoinnin käsite kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 6 alakohdan merkityksessä*

29. Kuudennessa direktiivissä ei määritellä hallinnoinnin käsitettä, kuten ei myöskään 13 artiklan B kohdan d alakohdassa tarkoitettujen liiketoimien sisältöä. Yhteisöjen tuomioistuimella on useissa antamissaan tuomioissa ollut tilaisuus täsmentää tiettyjen artiklassa mainittujen käsitteiden tulkintaa. Kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 6 alakohdassa tarkoitettu verovapautus on kuitenkin käsite, joista se ei aikaisemmin ole esittänyt kantaansa.

30. Määritelmän puuttuessa BBL ehdottaa, että hallinnoinnin käsite ymmärrettäisiin siinä yleisessä merkityksessä, joka sillä on siviilioikeutta käsittelevässä kansallisessa

24 — Julkisasiamies Ruiz-Jarabo Colomer esitti samanlaisen tulkinnan edellä alaviitteessä 23 mainitussa asiassa SDC antamassaan ratkaisuehdotuksessa (ks. ratkaisuehdotuksen 54 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

oikeuskirjallisuudessa. Niin houkutteleva kuin tämä ehdotus onkin, sitä ei voida hyväksyä. On muistettava, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä varainhoitoon liittyvät liiketoimet on tarkoituksellisesti jätetty arvonlisäveron soveltamisalan ulkopuolelle. Sen vuoksi määritelmä, joka asettaisi nämä verottomat palvelut keskeiseen asemaan, on hylättävä. Sitä ei olisi loogista käyttää verovapautuksen laajuuden määrittämiseen, kun verovapautus jo lähtökohtaisestikin edellyttää sitä edeltävää periaatteellista veronalaisuutta. [25]

31. Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyissä huomautuksissa pohditaan, pitäisikö hallinnoinnin käsite ymmärtää niin, että siihen sisältyy päätösvaltaa. Näin komissio ja Kreikan hallitus asian tulkitsevat. Niiden mukaan hallinnointi tarkoittaa tässä säännöksessä vain varsinaista varainhoitoa, johon kuuluu päätösvalta investoinneista ja sijoituspolitiikasta. BBL ja Belgian hallitus vastustavat tätä tulkintaa. Niiden mukaan hallinnoinnin käsite on ymmärrettävä laajasti, ja se käsittää myös neuvonnan.

32. Kysymys on mielestäni huonosti muotoiltu. Käsitteen merkityksen selvittämiseksi on otettava huomioon paitsi sen muodostavat osatekijät myös sen säännöksen tarkoitus, johon käsite kuuluu. Kyseinen säännös velvoittaa rajaamaan verovapautuksen niin, ettei se heikennä veron yleisyyden periaatetta, muttei myöskään poista vapautuksen kohteelta sen keskeistä sisältöä. [26] Tästä näkökulmasta verovapautus voidaan ulottaa koskemaan kaikkia sijoitusrahastojen hallinnointijärjestelmään suoraan liittyviä liiketoimia. Tästä seuraa, ettei sitä voida rajoittaa pelkkään päätöksentekoon. Toisaalta ei myöskään voida ajatella, että vapautuksen pitäisi kattaa rajoituksetta kaikki sijoitusrahastoina toimiville yhteissijoitusyrityksille suoritetut palvelut.

33. Mielestäni verovapautus olisi rajoitettava niihin liiketoimiin, jotka liittyvät kiinteästi sijoitusrahaston hoitoon, toisin sanoen sijoitus-, osto- ja myyntipolitiikasta päättämiseen. Vaikka verosta vapautetut liiketoimet eivät rajoitu pelkkään päätöksentekoon, niiden on ainakin liityttävä suoraan arvopaperikaupan liiketapahtumiin. Verovapautuksen soveltamiseksi on osoitettava, että palvelut liittyvät erottamattomasti sellaisiin liiketoimiin, jotka kuudennessa direktiivissä on nimenomaisesti vapautettu arvonlisäverosta. Palveluja, jotka ovat helposti erotettavissa varsinaisesta rahaston hallinnoinnista, on sen sijaan pidettävä verotettavina palveluina.

34. Yhteisöjen tuomioistuin päätteli aivan samoin, kun se totesi kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 3–

25 — Ks. vastaavasti julkisasiamies Ruiz-Jarabo Colomerin edellä alaviitteessä 23 mainitussa asiassa SDC antama ratkaisuehdotus ja sen 57 kohta.

26 — Ks. asia C-186/89, Van Tiem, tuomio 4.12.1990 (Kok. 1990, s. I-4363, 17 kohta), jossa arvonlisäverolle oli tarpeen antaa erittäin laaja soveltamisala.

5 alakohdassa tarkoitetuista verovapautuksista, että direktiivissä tarkoitettu vapautettu palvelu on erotettava pelkän aineellisen, hallinnollisen tai teknisen palvelun suorittamisesta, jos palvelua ei voida pitää vapautettujen liiketoimien kannalta erityisenä eikä olennaisena. [27] Mielestäni samaa päätelmää pitäisi soveltuvin osin soveltaa kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 6 alakohdassa tarkoitetun verovapautuksen laajuuteen.

35. Tästä seuraa, että 13 artiklan B kohdan d alakohdan 6 alakohdassa tarkoitetun verovapautuksen laajuuden määrittämiseksi on selvitettävä, liittyvätkö kyseiset palvelut suoraan rahaston taloudelliseen tilanteeseen ja sisältyykö niihin ratkaisevan vaikutusvallan käyttämistä taloudellisten riskien arvioinnissa tai sijoituspäätösten tekemisessä. [28]

36. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toimittamista SICAVeille suoritettuja palveluja koskevista tiedoista ei selviä, liittyivätkö palvelut erottamattomasti niiden hallinnointiin. [29] Palvelujen täsmällisen luonteen selvittäminen jää tarvittaessa kansallisen tuomioistuimen tehtäväksi.

37. BBL esittää vielä kaksi sanamuotoon liittyvää väitettä, jotka sen mukaan kumoavat tämän analyysin. Ensimmäinen, suullisessa käsittelyssä esitetty väite oli, että kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 5 alakohdassa mainittu hallinnoinnin käsite ja sen 6 alakohdassa mainittu hallinnoinnin käsite liittyvät toisiinsa. Direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 5 alakohdassa nimittäin säädetään, että jäsenvaltioiden on vapautettava verosta "liiketoimet, mukaan lukien välitys *mutta lukuun ottamatta hallin[nointia] ja tallessapitoa*, jotka koskevat osakkeita, yhtiö- ja yhteenliittymäosuuksia, obligaatioita ja muita arvopapereita, ei kuitenkaan tavaroiden hallintaan oikeuttavia asiakirjoja eikä 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja oikeuksia ja arvopapereita". [30] BBL:n mukaan 6 alakohdassa myönnetty vapautus liittyy suoraan 5 alakohdassa säädettyyn poikkeukseen. Näin ollen 6 alakohdassa tarkoitettua hallinnoinnin käsitettä olisi BBL:n mielestä tulkittava väljästi, jotta se vastaisi 5 alakohdassa verovapautukselle esitettyä rajoitusta. On muistettava, että 5 alakohdassa mainittu hallinnoinnin käsite tarkoittaa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä pelkän aineellisen, teknisen tai hallinnollisen palvelun tarjoamista, joka ei aiheuta oikeudellisia tai taloudellisia muutoksia. [31]

38. BBL:n väite perustuu siihen oletukseen, että näillä kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdassa mainituilla kahdella hallinnoinnin käsitteellä on sama sisältö.

27 — Edellä alaviitteessä 23 mainittu asia SDC ja asia C-235/00, CSC Financial Services, tuomio 13.12.2001 (Kok. 2001, s. I-10237).

28 — On huomattava, että kun yhteisöjen tuomioistuin toisessa yhteydessä tulkitsi EY 43 artiklan toisessa kohdassa mainittua "yritysten johtamisen" käsitettä, se katsoi tämän tarkoittavan, että henkilö omistaa yhtiöstä sellaisen osuuden, joka antaa hänelle selvää vaikutusvaltaa yhtiön päätöksiin ja mahdollisuuden määrätä yhtiön toiminnasta (asia C-251/98, Baars, tuomio 13.4.2000, Kok. 2000, s. I-2787, 22 kohta).

29 — Kyseessä olivat tietopalvelut, omaisuuden hallinnassa avustaminen (mutta vain sijoitusyhtiön määrittämän politiikan mukaisesti) sekä osuuksien hankintaan, merkintään ja siirtoon liittyvien käytännön järjestelyjen hoitaminen.

30 — Kursivointi tässä.

31 — Edellä alaviitteessä 27 mainittu asia CSC Financial Services, tuomion 28 kohta.

Näin ei kuitenkaan ole. Tällä lainsäätäjän 5 alakohtaan lisäämällä hallinnon käsitteellä nimittäin rajoitettiin komission alun perin ehdottamaa sanamuotoa, joka olisi kattanut kaikki saatavia, osakkeita, obligaatioita ja muita arvopapereita koskevat liiketoimet.[32] Lisäyksen tarkoituksena oli sulkea verovapautuksen soveltamisalan ulkopuolelle sellaiset aineelliset, tekniset tai hallinnolliset avustavat ja toimeenpanevat tehtävät, jotka eivät suoranaisesti liity arvopaperikauppaan. Sitä vastoin 6 alakohdassa tarkoitettu sijoitusrahastojen hallinnointi on myönteinen käsite, joka viittaa selvästi rahaston hoitoon uskotun merkitsijöiden omistaman arvopaperisalkun hoitamiseen. Tässä mielessä rahaston hallinnointia voidaan pitää yhtenä kahdesta sijoitusrahaston muodostavasta olennaisesta osatekijästä, joista toinen on säilyttäjäyhteisölle uskottu varojen säilytys. Tämän käsitteen ei siis voida katsoa tarkoittavan mitään sellaisia rahaston hoitajan lukuun suoritettuja palveluja, jotka eivät liity suoraan rahaston hoitoon.

39. BBL:n toinen väite perustuu siihen, että sijoitusrahastojen hallinnointiyhtiöiden toimialaa on melko hiljattain laajennettu direktiivillä 2001/107. Tämä juuri on BBL:n kirjallisissa huomautuksissa käytetty keskeinen peruste.[33] On totta, että direktiivissä 2001/107 täsmennetään ja laajennetaan yhteissijoitusyritysten hallinnointiyhtiöiden toimialaa erityisesti sijoitusneuvontaan.[34] Mielestäni tämä laajennus ei kuitenkaan merkitse, että kyseiset toiminnot sisältyisivät nyt automaattisesti kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 6 alakohdassa mainittuun hallinnoinnin käsitteeseen. Koska näillä kahdella direktiivillä on eri tarkoitus, ei ole mitään estettä sille, että hallinnoinnin käsitettä käsitellään kummankin tapauksessa eri tavalla. Toisaalta on muistettava, että direktiivissä 2001/107 itsessään sijoitusneuvonta luokitellaan pelkäksi pääasiallisen liiketoiminnan "liitännäistoiminnoksi".[35] Arvonlisäverojärjestelmässä sijoitusneuvontaa on siis täysin mahdollista pitää "liitännäisenä liiketoimena". Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan tällä tarkoitetaan sellaisia palveluja, jotka eivät ole verollisen liiketoiminnan "välitön, pysyvä ja välttämätön seuraus".[36] Ne ovat omaa tuloa tuottavia erillisiä liiketoimia, jotka tunnetaan sellaisina myös kolmansien osapuolten piirissä. Siksi niiden toimintaa ei voida rinnastaa arvonlisäverosta vapautettuun sijoitusrahastojen hallinnointiin.

32 — Ks. Euroopan parlamentin päätöslauselma, joka sisältää lausunnon Euroopan yhteisöjen komission ehdotuksesta jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste — annettavaksi neuvoston kuudenneksi direktiiviksi (EYVL 1974, C 40, s. 34).

33 — BBL vetoaa tässä yhteydessä myös sijoituspalveluista arvopaperimarkkinoilla 10 päivänä toukokuuta 1993 annettuun neuvoston direktiiviin 93/22/ETY (EYVL L 141, s. 27). Sen 2 artiklan 2 kohdan h alakohdassa sanotaan kuitenkin selvästi, ettei direktiiviä sovelleta yhteissijoitusyrityksiin eikä näiden yritysten säilyttäjä- ja hallinnointiyhteisöihin.

34 — Direktiivin 85/611, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2001/107, 5 artiklassa säädetään seuraavaa: "Tätä direktiiviä sovellettaessa sijoitusrahastojen ja sijoitusyhtiöiden hoitamiseen kuuluvat myös liitteessä II luetellut tehtävät; luettelo ei ole tyhjentävä." Liitteessä II luetellaan sijoitusten hoitoon, hallinnoimiseen ja markkinointiin liittyvät tehtävät. Direktiivin 5 artiklan 3 kohdassa säädetään, että 2 kohdasta poiketen jäsenvaltio voi antaa rahastoyhtiölle toimiluvan sijoitusrahastojen ja sijoitusyhtiöiden hoidon lisäksi seuraavien palvelujen tarjoamiseen: asiakaskohtainen sijoitussalkkujen hoito sekä liitännäispalveluiksi luokitellut sijoitusneuvonta sekä yhteissijoitusyritysten osuuksien säilytys ja hallinnointi.

35 — Direktiivin 85/611/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2001/107/EY, 5 artiklan 3 kohdan b alakohta.

36 — Ks. vastaavasti asia C-306/94, Régie dauphinoise, tuomio 11.7.1996 (Kok. 1996, s. I-3695, 18 kohta).

40. Edellä esitetyn arvioinnin perusteella vaikuttaa siltä, että kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 6 alakohtaa olisi tulkittava niin, ettei hallinnoinnin käsite viittaa pelkästään päätösvallan käyttöä edellyttäviin hallinnointipalveluihin vaan myös sellaisiin liiketoimiin, joilla voidaan vaikuttaa suoraan sijoitusrahastojen ja vastaavien toimijoiden taloudelliseen tilanteeseen käyttämällä ratkaisevaa vaikutusvaltaa sijoituspäätösten tekemisessä.

IV Ratkaisuehdotus

41. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa Tribunal de première instance de Bruxellesin kysymyksiin seuraavasti:

1) Jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste — 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY 4 artiklaa on tulkittava siten, että arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 20 päivänä joulukuuta 1985 annetun neuvoston direktiivin 85/611/ETY mukaisesti perustetut sijoitusyhtiöt, joiden yhtiöpääoma on vaihteleva (SICAV), ovat arvonlisäverovelvollisia, jolloin niille suoritettujen kuudennen direktiivin 77/388 9 artiklan 2 kohdan e alakohdassa tarkoitettujen palvelujen suorituspaikkana on pidettävä paikkaa, jossa näillä yhtiöillä on liiketoimintansa kotipaikka.

2) Ensimmäiseen kysymykseen annetun vastauksen perusteella toiseen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.